

Målrettede forløb på produktionsskolen

Om erhvervsuddannelsesreformen
og dens konsekvenser for
produktionsskolerne

Målrettede forløb på produktionsskolen

Om erhvervsuddannelsesreformen og dens konsekvenser for produktionsskolerne

© Michael Bjergsø og Produktionsskoleforeningen 2015

Udgivet af:
Produktionsskoleforeningen
Dæmningen 33, 2. tv.
DK – 7100 Vejle
Tlf: 75 82 20 55
E-mail: psf@psf.nu
www.psf.nu

Grafisk tilrettelæggelse:
Kirsten Grønvall

Publikationen Målrettede forløb på produktionsskolen er udgivet som et led i projektet Nye spor til teknik og er støttet af Industriens Fond.

Projekt Nye Spor til Teknik er et projekt på Korsør ProduktionsHøjskole i samarbejde med Dansk Industri og finansieret af Industriens Fond. Projektet gennemføres i tæt samarbejde med Erhvervsskolen Selandia i Slagelse (CEU). Produktionsskoleforeningen (PSF) deltager i projektet, specielt med henblik på vidensspredning af erfaringerne til samtlige produktionsskoler.

Indhold:

Forord	4
1. BAGGRUND:	
Centrale dele af erhvervsuddannelsesreformen set fra produktionsskolernes perspektiv	5
<i>A. Nye adgangskrav på erhvervsuddannelserne</i>	5
<i>B. Ny struktur på erhvervsuddannelserne (generelt)</i>	6
<i>C. Ny struktur på grundforløbene (grundforløb 1 og 2)</i>	8
<i>D. Maksimalt antal optag på grundforløbene</i>	10
<i>E. Konsekvenser ift. Produktionsskolebaseret erhvervsuddannelse (PBE)</i>	10
2. EN STYRKET ROLLE!	
Produktionsskolernes rolle i uddannelseslandskabet	
Den samme rolle – men styrket!	11
3. ET BLIK PÅ DE UNGE;	
Forskellige udfordringer, forløb og retninger	13
4. MÅLRETTEDE FORLØB PÅ PRODUKTIONSSKOLEN	
Med særligt henblik på målrettede forløb henimod grundforløb 2	16
<i>A. Afklaring: Produktionsskolens første opgave er at afklare den unge</i>	17
<i>B. Målrettet forløb hen imod grundforløb 2</i>	17
<i>C. Overgang til grundforløb 2 på erhvervsskolen via kombinationsforløb</i>	20
5. Produktionsskoleforeningens tiltag fremefter	22

Forord

Produktionsskolen er en anden vej til uddannelse! En anden vej for dem, der har brug for en anden måde at lære på, og som ikke umiddelbart profiterer af at tage hovedvejen til ungdomsuddannelse. På produktionsskolen møder de unge en praktisk tilgang til læring; de møder et fag, og de bliver en del af et arbejdsfællesskab, hvor det har stor betydning, at man er til stede og tager fat. For mange unge åbner det nye horisonter – såvel fagligt som personligt og socialt – og det giver en anderledes konkret afklaring i forhold til, hvilken retning man skal gå, når det kommer til uddannelse. Med den ny erhvervsuddannelsesreform er dette blevet tydeligere: At produktionsskolen er en anden vej til uddannelse. For med reformen skal den enkelte unge være endnu mere klar allerede ved indgangsdøren til grundforløbet på erhvervsskolen; Den unge skal være endnu mere afklaret ift. uddannelsesretning og være endnu bedre klædt på fagligt, personligt og socialt, bl.a. fordi forløbet på én gang er blevet løftet hvad angår faglighed og krav, men samtidig er blevet mindre fleksibelt hvad angår forlængelse og særlige hensyn. For os på produktionsskolerne bliver rollen i morgen, som den er i dag: At gøre unge klar til ungdomsuddannelse og med særligt henblik på de erhvervsrettede uddannelser. Og så alligevel ikke helt, for reformteksten siger det klart: Produktionsskolernes rolle skal styrkes – og det skal den ikke mindst i forhold til netop at gøre unge klar til erhvervsuddannelse og på baggrund af de øgede krav. Det nye bliver for os på produktionsskolerne at lave målrettede forløb, der skal klæde den enkelte unge på til erhvervsuddannelse.

I Produktionsskoleforeningen hilser vi reformen velkommen, fordi vi fuldt og helt deler ambitionen om at flere unge skal tage en erhvervsuddannelse, samt ser os selv som en aktiv part i at løse den opgave. Og vi tager meget gerne den styrkede rolle på os, og ser frem til at udvikle og gennemføre målrettede forløb, der skal sikre unge den fornødne læring og ballast til at komme ind på og gennemføre en erhvervsuddannelse!

Nærværende hæfte er en introduktion til produktionsskolernes målrettede forløb hen imod erhvervsuddannelse og med baggrund i de for produktionsskolerne væsentligste ændringer, som reformen medfører. Det skal bemærkes, at modellen er udfærdiget inden reformen reelt er trådt i kraft, og derfor er det en grundmodel, som vi arbejder videre med på produktionsskolerne og i samarbejde med de lokale erhvervsskoler. Det skal også bemærkes, at grundmodellen her er blevet til som en del af projektet Nye Spor til Teknik, som er et samarbejde mellem Korsør ProduktionsHøjskole og Selandia CEU Slagelse, og som er støttet af Industriens Fond.

Februar 2015
Produktionsskoleforeningen, PSF

1. BAGGRUND: Centrale dele af erhvervsuddannelsesreformen set fra produktionsskolernes perspektiv

Erhvervsuddannelsesreformen blev vedtaget d. 24. februar 2014 med *Aftale om Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser*. Ambitionen med aftalen er at lave 'grundlæggende ændringer og forbedringer af erhvervsuddannelserne' (Aftaleteksten, s. 3), men det er også at styrke produktionsskolernes rolle (Aftaleteksten, s. 67). De grundlæggende ændringer af erhvervsuddannelser er mange, men de ændringer, der har relevans i forhold til produktionsskolernes virke, er i særdeleshed følgende:

- A. Nye adgangskrav på erhvervsuddannelserne
- B. Ny struktur på erhvervsuddannelserne (generelt)
- C. Ny struktur på grundforløbene (grundforløb 1 og 2)
- D. Maksimalt antal optag på grundforløbene
- E. Konsekvenser ift. Produktionsskolebaseret erhvervsuddannelse (PBE)

A. Nye adgangskrav på erhvervsuddannelserne

I aftalen hedder det, at "aftalepartierne er enige om, at der er behov for at tydeliggøre, hvilke grundlæggende forudsætninger, som er nødvendige for at følge undervisningen og gennemføre en erhvervsuddannelse" (Aftaleteksten, s. 24). Derfor er der sat et adgangskrav, der betyder, at optagelse på erhvervsuddannelse forudsætter, at den unge har opnået et karaktergennemsnit på mindst 2,0 i hhv. dansk og matematik.

For de unge, der ikke lever op til adgangskravet, er der to alternative adgangsveje til erhvervsuddannelse: Den ene er en helhedsvurdering hvor det pba. en centralt stillet prøve og en samtale med den unge vurderers om denne kan gennemføre erhvervsuddannelsen. Den anden er, hvis den unge har en uddannelsesaftale. Ovenstående adgangskrav gælder, hvad enten den unge skal optages på grundforløb 1 eller 2.

En alternativ adgangsvej for de unge, der ikke har karakteren 02 i dansk og matematik

Den ansøgte erhvervsskole skal foretage en helhedsvurdering baseret på en skriftlig prøve og en samtale.

Den skriftlige prøve varer to timer og bedømmes med bestået/ikke bestået. Prøvens niveau svarer til kravene for at opnå 02 i dansk og matematik, men prøven vil have en faglig toning med et alment erhvervsrettet udgangspunkt i praktiske situationer og vil være anvendelsesorienteret (jf. Aftaleteksten, s. 25).

Samtalen har til formål at afdække den unges specifikke faglige potentiale, og i løbet af samtalen skal som minimum afdække følgende seks forhold om den unge (Jf. Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser § 55):

- Motivation for uddannelsen og lyst til læring
- Generel viden om forventninger og krav til at gennemføre erhvervsuddannelsen
- Selvstændighed og ansvarlighed, herunder om ansøgeren kan tage initiativ til opgaveløsninger
- Mødestabilitet, herunder rettidighed og lavt fravær
- Samarbejdsevner
- Respekt, herunder at udvise forståelse for andre mennesker

B. Ny struktur på erhvervsuddannelserne (generelt)

Den gamle struktur med 12 fællesindgange er afløst af 4 hovedindgange: 1) Om-sorg, sundhed og pædagogik 2) Kontor, handel og forretningsservice 3) Fødevarer, jordbrug og oplevelser og 4) Teknologi, byggeri og transport. Under disse fire hovedindgange er 108 specifikke erhvervsuddannelser fordelt.

Elever, der optages på grundforløb 1, påbegynder uddannelsen inden for en af de fire hovedindgange, mens eleverne ved overgang til eller optagelse på grundforløb 2 målrettes en af de 108 specifikke erhvervsuddannelser. Strukturen på hovedforløbene er ikke ændret, men niveau og fag er revideret af de faglige udvalg – og for de fleste uddannelsers vedkommende er kravene skærpet. Det kommer til udtryk i de såkaldte varedeklarationer.

Hovedforløbenes varedeklarerationer

Varedeklarerationerne findes i Bekendtgørelse nr. 1015 af d. 23. september 2014, og de er udarbejdet af de faglige udvalg. I varedeklarerationerne er udspecificeret de krav, som eleverne skal have opfyldt for at kunne påbegynde hovedforløbet. De faglige udvalg har udarbejdet en varedeklareration for hver eneste erhvervsuddannelse. Udover at beskrive viden, færdigheder og kompetencer, som eleven skal tilegne sig i løbet af grundforløbet, fremgår det også af varedeklarerationen, hvilke grundfag eleven skal have gennemført i forbindelse med grundforløbet. Eksempelvis gælder det på

- Ernæringsassistentuddannelsen, at eleven skal have gennemført (bestået) hhv. dansk og naturfag på E-niveau.
- Ejendomsserviceteknikeruddannelsen, at eleven skal have gennemført (bestået) hhv. psykologi, informationsteknologi og naturfag på F-niveau samt dansk på E-niveau.
- Elektrikeruddannelsen, at eleven skal have gennemført (bestået) hhv. dansk og fysik på E-niveau samt matematik på D-niveau.

Det er vigtigt at forstå, at varedeklarerationerne er langt mere omfattende end de grundfag, der er eksemplificeret ovenfor. Men når netop grundfagene er fremhævet i denne sammenhæng, er det, fordi det med stor tydelighed peger på, at vi i afklaring og vejledning af den unge på produktionsskolerne skal se på mere og andet, end om de har 2 i dansk og matematik! Én ting er nemlig, om og hvordan deltageren kan komme ind på grundforløbet – en anden ting er, om det er realistisk at den unge kan komme i mål med uddannelsen og få et svendebrev. Varedeklarerationens anvendelighed i den sammenhæng er, at den (relativt) kort og præcist fortæller, hvad den unge skal igennem i uddannelsesforløbet.

Ovennævnte bekendtgørelse giver det fulde overblik, men er man kun interesseret i at se, hvilke grundfag der er overgangskrav for de enkelte uddannelser, kan man finde en overskuelig oversigt på Uddannelsesguiden.dk (se <https://www.ug.dk/uddannelser/erhvervsuddannelser>).

C. Ny struktur på grundforløbene (grundforløb 1 og 2)

Med reformen er grundforløbsstrukturen ændret, således at der er hhv. grundforløb 1 (G1) og grundforløb 2 (G2). Som nævnt oven for er G1 bredt orienteret ud fra en af de fire hovedindgange, mens G2 er specifikt rettet mod én af de 108 erhvervsuddannelser. Derudover gælder, at G1 er for den gruppe unge, der kommer fra folkeskolen (eller senest et år derefter), mens G2 er for dem, der har været ude og lave noget andet i en periode. Mere præcist er målgruppen for hhv. G1 og G2 følgende (jf. EUD-loven §§ 5 og 5 a):

Uddannelsesstart på grundforløb 1 er kun for de unge, der enten kommer direkte fra 9. eller 10. klasse, eller søger om optagelse senest i august måned året efter at den unge har opfyldt undervisningspligten eller har afsluttet 10. klasse (og i øvrigt lever op til adgangskravene, se ovf.). Efter afsluttet forløb på G1 går eleverne videre i G2. Hvis en elev falder fra G1 kan vedkommende ikke optages på G1 igen, men skal i stedet søge optagelse på G2.

Uddannelsesstart på grundforløb 2 er for de unge, der søger om optagelse til påbegyndelse efter udløbet af det år, hvor den unge har opfyldt undervisningspligten eller har afsluttet 10. klasse (og i øvrigt lever op til adgangskravene).

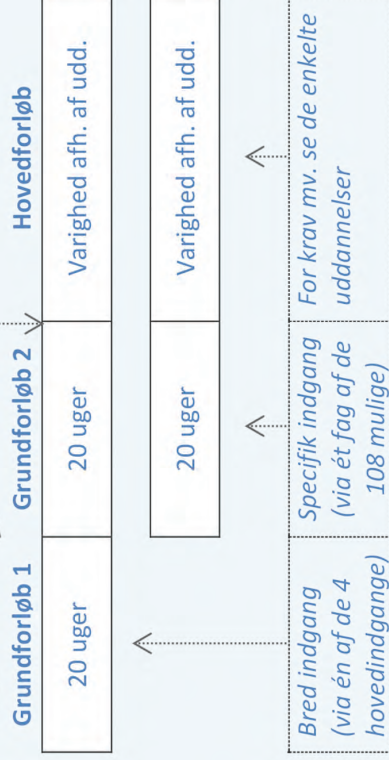
Både grundforløb 1 og 2 varer 20 uger, og der er ikke som tidligere mulighed for at forlænge grundforløbet. For den unge, der påbegynder sin erhvervsuddannelse på G1, varer grundforløbet altså i alt 40 uger, mens det for den unge, der påbegynder sin erhvervsuddannelsen på G2, kun varer 20 uger. Indholdsmæssigt er G1 introducerende, bred og almen erhvervsfaglig undervisning, mens G2 er uddannelsesspecifik undervisning (jf. EUD-lovens § 23, stk. 1).

Model for erhvervsuddannelserne

Afgang til at påbegynde grundforløb, enten:

- 02 i dansk og matematik, eller
- Alternativ: prøve og samtale, eller
- Uddannelsesaftale

Afsluttes med grundforløbsprøve efter G2

Unge, der inden for 1 år har afsluttet 9. eller 10. klasse

Unge under 25 år, for hvem det er mere end 1 år siden, de har afsluttet 9. eller 10. klasse

D. Maksimalt antal optag på grundforløbene

For grundforløb 1 gælder det, at en elev kun kan optages én gang, dvs. ved frafald skal den unge påbegynde eventuel ny erhvervsuddannelse på grundforløb 2. For grundforløb 2 gælder det, at en elev kan optages på forløbet maksimalt tre gange. Dette gælder, uanset om der er tale om fx uddannelsespålæg fra Jobcentret. Den eneste undtagelse er, hvis den unge har en uddannelsesaftale, idet vedkommende da har adgang til grundforløbet uanset tidligere forsøg.

E. Konsekvenser ift. Produktionsskolebaseret erhvervsuddannelse (PBE)

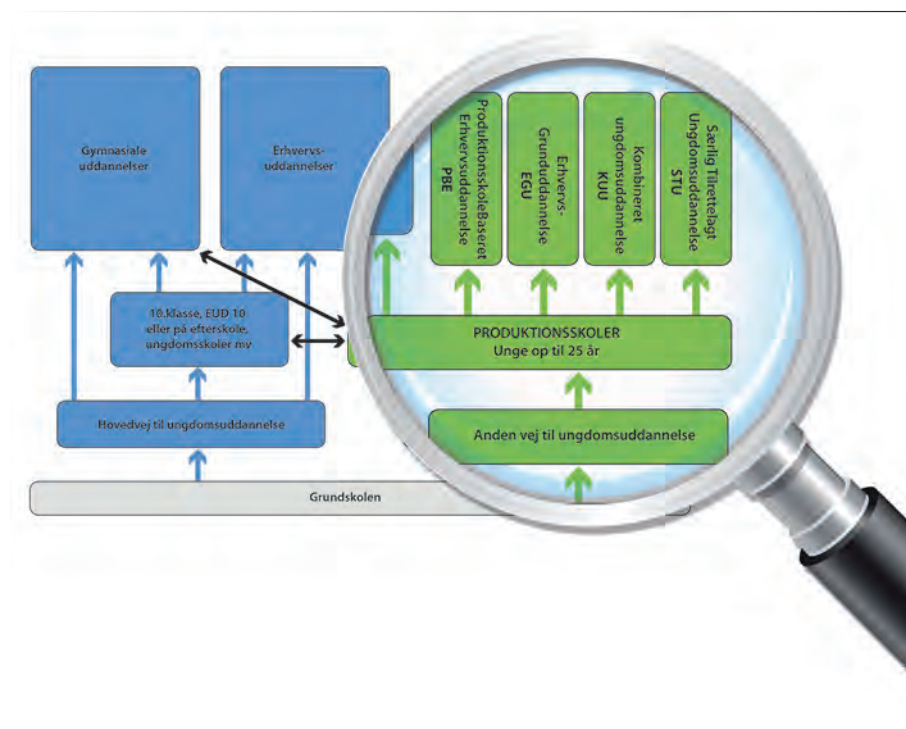
Der er ikke nogle direkte ændringer på PBE-området i EUD-reformen. Men alligevel er det klart, at ændringerne på de ordinære erhvervsuddannelser vil have en indirekte effekt også på PBE-området, idet skærpede krav og varedeklARATIONER på hovedforløbet har en betydning for niveauet også for PBE-eleven (fordi denne jo skal måles med samme 'tommestok' som den ordinære lærling). For mere information om PBE, se www.psf.nu (under fanen 'PBE'), hvor du bl.a. kan finde PSF's håndbog *Produktionsskolebaseret erhvervsuddannelse* i elektronisk udgave.

2. EN STYRKET ROLLE! Produktionskoler- nes rolle i uddannelseslandskabet

Den samme rolle – men styrket!

Med erhvervsuddannelsesreformen er der ikke ændret i produktionsskolernes målgruppe: Det er fortsat unge under 25 år, som ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, og som ikke umiddelbart har forudsætningerne for det. Der er heller ikke ændret i produktionsskoleforløbets formål: Forløbet er fortsat rettet mod at ruste vores unge til ungdomsuddannelse eller arbejdsmarked, og vi skal stadig arbejde med særligt henblik på de erhvervsrettede uddannelser (jf. lov om produktionsskoler § 1). Og vi vil også fremefter udsluse deltagere til en bred vifte af uddannelse, herunder STU, EGU, PBE, gymnasiale uddannelser og fra august 2015 også til den kombinerede ungdomsuddannelse (KUU).

Alligevel er der med reformen lagt op til, at produktionsskolernes rolle styrkes (jf. Aftaleteksten, s. 27f.), og her peges der bl.a. på mulighederne for at lave målrettede forløb for unge, som er motiverede for erhvervsrettet uddannelse. Essensen er, at når der ændres på struktur og indhold på erhvervsskolen, bl.a. ved at indføre adgangskrav, ved at fjerne muligheden for at forlænge grundforløb, ved at indføre et maksimum på 3 forsøg på grundforløb 2 og ved i det hele taget at hæve niveauet, så stiller det også større krav bagud til produktionsskolerne i forhold til at gøre de deltagere klar, der skal på erhvervsskole.

Nogle af de konsekvenser og krav, som vi må forvente, at reformen bringer med sig for produktionsskolerne, er

- Vi skal løfte niveauet for de deltagere, der er afklaret hen imod erhvervsrettede uddannelser – og vi skal gøre det målrettet henimod den erhvervsuddannelse, som deltageren stiler efter.
- Vi skal blive endnu bedre til at differentiere læring i værkstedet (fordi gruppen af deltagere fortsat er ganske forskellige, men vi skal blive endnu stærkere i systematisk at løfte den enkelte i forhold til den vej han eller hun skal).
- Værkstedslæreren skal have et mere solidt kendskab til indhold og krav på de erhvervsuddannelser, som hans eller hendes værkstedsfag peger i retning af.
- Vi skal blive bedre til den værkstedsintegrerede undervisning, således at deltageren gøres i stand til at bestå den anvendelsesorienterede prøve (hvis vedkommende ikke har gennemsnittet 2,0 i dansk og matematik).
- Vi skal lave et kvalificeret kompetencebevis og bringe det i spil i overgangen til ungdomsuddannelse.

3. ET BLIK PÅ DE UNGE; Forskellige udfordringer, forløb og retninger

Produktionsskolernes unge er vidt forskellige! Sådan er det i dag, og sådan vil det også være fremover. De kommer med forskellige skoleerfaringer, forskellig opbakning hjemmefra, og de kommer med forskellige forventninger til fremtiden og til uddannelse og arbejde. Det er også ganske forskellige problemer og udfordringer, de unge slås med. Men gennem det praktiske arbejde og fællesskabet på produktionsskolens værksted bliver hver enkelt styrket både fagligt, personligt og socialt og hele tiden med henblik på at komme videre i uddannelse eller arbejde. Lovgivningen definerer produktionsskolens målgruppe som unge, der ikke umiddelbart har forudsætninger for at påbegynde ungdomsuddannelse (Lov om produktionsskoler, § 1), mens vi selv finder den positive formulering både mere rammende og et bedre udgangspunkt for produktionsskoleforløbet: Det er unge, der har brug for en anden måde at lære på!

De unges forskellighed er vigtig at holde sig for øje – også når vi taler om målrettede forløb hen imod erhvervsuddannelse. For det første skal vi huske, at det langt fra er alle produktionsskoleelever, der går videre i en erhvervsuddannelse (det gør ca. en tredjedel), og for det andet er det ganske forskelligt, hvad der for disse unge skal til for at blive klar til erhvervsuddannelse. Nedenstående fire portrætter af unge på produktionsskolen giver et konkret blik for, at opgaven er mere nuanceret, end fx hvorvidt den unge har sine 2-taller på plads. De fire portrætter er konstruerede, men som typer vil de være kendte på enhver produktionsskole. Alle fire er skitseret ud fra hhv. en dansk-/matematik-screening, afgangskarakter fra folkeskolen (FSA) samt en vejleder-/værkstedslærervurdering af deltageren:

Thomas: Det er ikke det faglige, der er problemet...

- Screening: Thomas har ingen vanskeligheder i hverken dansk eller matematik. Det vurderes, at Thomas kan opfylde de faglige krav til at gennemføre en teknisk erhvervsuddannelse.
- FSA dansk: mdt.: 7, skr.: 10, FSA matematik: færdighed: 7, problem: 7
- Vejleder/værkstedslærer: Thomas er meget ustabil i fremmøde. Hans arbejde og engagement er svingende, og det hænger givetvis sammen med hans hash-misbrug. Det er en forudsætning for uddannelse, at der er mødestabilitet og styr på hash-problem.

Maria: Kan godt – men ved ikke, hvad hun vil...

- Screening: Maria har lette vanskeligheder i dansk. Hun læser med god forståelse, men kan opnå bedre kendskab til staveregler. Maria har ingen vanskeligheder i matematik. Det vurderes, at Maria kan opfylde de faglige krav til at gennemføre en teknisk erhvervsuddannelse.
- FSA dansk: mdt.: 7, skr.: 4, FSA matematik: færdighed: 7, problem: 4
- Vejleder/værkstedslærer: Maria er meget usikker på, hvad hun vil. Hun skal afklares om faglig retning.

Nicolai: Tændt på et fag...

- Screening: Nicolai har ingen vanskeligheder i dansk, men kan forbedre læsehastighed. Nicolai har ingen vanskeligheder i matematik. Screeningen viser dog, at arbejdshukommelsen kan svigte i testsituation. Det vurderes, at Nicolai kan opfylde de faglige krav til at gennemføre en teknisk erhvervsuddannelse.
- FSA dansk: mdt.: 2, skr.: 4, FSA matematik: har ikke været til eksamen
- Vejleder/værkstedslærer: Nicolai har valgt retning – han vil være klejnsmed, og er meget tændt på det. Værkstedslærer understøtter valget. Der skal arbejdes med dansk/matematik, herunder testsituationer.

Casper: Vil gerne uddannelse, men EUD er ikke det rigtige (i første omgang)...

- Screening: Casper har funktionelle vanskeligheder i dansk. Han mangler træning og kendskab til specifikke staveregler, og hans evne til at læse og forstå en tekst er mangelfuld, hvilket kan skyldes manglende læsetræning og benyttelse af læsestrategier. I matematik har Casper de generelle færdigheder i regnearter, men vanskeligheder med opmærksomhed og korttidshukommelse. Det vurderes, at Casper skal træne færdigheder i dansk samt træne hukommelse og opmærksomhed for at træne indlæringen generelt. Det vurderes, at Casper ikke kan opfylde de faglige krav til at gennemføre en teknisk erhvervsuddannelse.
- FSA dansk: mdt.: 00, skr.: 4, FSA matematik: færdighed: 4, problem: 00
- Vejleder/værkstedslærer: Casper er mødestabil, engageret på værkstedet og ønsker uddannelse inden for bygge og anlæg. Det vurderes, at der skal et længere forløb til, gerne kombineret med praktik i virksomhed. Der vejledes til EGU med sigte på efterfølgende EUD.

De fire portrætter er udtryk for de unges forskellighed. Ser man alene på adgangskravet 2 i dansk og matematik, er det faktisk kun Nicolai, der ikke kan komme direkte ind på grundforløbet (Casper opfylder kravet, fordi det er 02 i gennemsnit i dansk og matematik). Men at vejlede Thomas, Maria og Casper til grundforløb vil næppe være det rigtige; Thomas' ustabile mønster med hashmisbrug og Marias manglende retning og motivation for et fag vil med stor sandsynlighed føre til frafald, mens Casper nok har den faglige motivation, men ikke besidder evnerne til at kunne gennemføre et ordinært EUD-forløb.

Er målrettet forløb hen imod erhvervsuddannelse så det rigtige for de fire unge? For Nicolai er det afgjort det rigtige – han er tændt på et fag, men er endnu ikke rustet til det, og det kan et målrettet forløb gøre. Thomas og Maria er endnu ikke afklaret, og derfor er fokus i deres produktionsskoleforløb i første omgang afklaring via det praktiske arbejde i værkstedet. Her lærer de både betydningen af at møde op og af at deltage aktivt, men de bliver også en del af et fag – hvad end det er køkkenet, træværkstedet eller medie-grafisk værksted. Og når Thomas har

fundet stabilitet og er blevet afklaret, og Maria er blevet motiveret for et fag – så kan deres produktionsskoleforløb gå over i en anden fase, som er det målrettede forløb hen imod erhvervsuddannelse. Casper er ikke målgruppen for det målrettede forløb, fordi han skal have et længere og mere praktisk forløb end EUD, og derfor er EGU vejen for ham.

4. MÅLRETTEDE FORLØB PÅ PRODUKTIONSSKOLEN;

Med særligt henblik på målrettede forløb henimod grundforløb 2

En af produktionsskolernes største udfordringer som følge af erhvervsuddannelsesreformen bliver at ruste vores deltagere til at begynde på grundforløb 2. Når vi har stort fokus på G2 og mindre fokus på G1, skyldes det på den ene side at vi må forvente, at hovedparten af vores unge, der skal på erhvervsskole, kommer til at skulle starte på grundforløb 2. Og på den anden side skyldes det, at den unge skal være langt bedre rustet ved start på G2, idet G2 jo tager udgangspunkt i den specifikke erhvervsuddannelse, og som sådan forudsætter det ikke alene en stor grad af afklaring og motivation for uddannelsen, men også en både personlig og faglig ballast, der kan bære igennem uddannelsesforløbet. Derfor betoner modellen her G2 - men selvfølgelig vil der også være produktionsskoledeltagere, der har mulighed for, via et målrettet forløb på produktionsskolen, at blive klar til G1. Modellen, der beskrives nedenfor, er relevant både ift. G1 og G2.

Produktionsskoleforeningen deltager i et udviklingsarbejde med en model for Målrettet forløb hen imod G2 (Udviklingsarbejdet er finansieret af Industriens Fond, og afvikles på Korsør ProduktionsHøjskole og Erhvervsskolen Selandia-CEU). Modellen for de målrettede forløb er meget af det, vi allerede gør i dag på produktionsskolerne, og groft sagt er der ikke noget nyt i det. Men det handler i højere grad om, at vi skal blive endnu skarpere på, hvad vi gør og hvorfor. Efter modellen kan et produktionsskoleforløb for en ung, der skal påbegynde en erhvervsuddannelse, deles op i tre faser:

- A. Afklaring: Produktionsskolens første opgave er at afklare den unge
- B. Målrettet forløb henimod G2
- C. Overgang til G2 på erhvervsskolen via kombinationsforløb

Det skal i den forbindelse understreges, at der kan være deltagere, der så at sige springer afklaringen over, og går direkte til et målrettet forløb hen imod G2. Det kunne være den unge, der henvender sig til Ungdommens Uddannelsesvejledning, og er helt afklaret i forhold til faglig retning, men hvor vurderingen er, at den unge enten ikke formelt set lever op til adgangskravene til erhvervsuddannelsen, eller vil have gavn af at blive bedre rustet til at gennemføre uddannelsen. Her vil produktionsskolen være en mulighed, hvor forløbet indledes med et G2-topmøde og dermed et målrettet forløb hen imod G2.

A. Afklaring: Produktionsskolens første opgave er at afklare den unge

Når en ung begynder sit produktionsskoleforløb indtræder den unge i et arbejdsfællesskab og et fag, hvorved den unge via det praktiske arbejde samt vejledning afklares ift. hvilken retning, han eller hun gerne vil. Hvor lang tid det tager for deltageren at blive afklaret, er individuelt – nogle vil i løbet af ganske kort tid være afklaret, mens andre vil have brug for længere tid. Men når/hvis interessen og engagement for et fag vækkes, og den unge erklærer at ville prøve at tage en erhvervsuddannelse, og produktionsskolen vurderer, at den unge vil, men at det fortsat er uafklaret om den unge kan gennemføre en erhvervsuddannelse, så går deltagerens produktionsskoleforløb over i en ny fase, nemlig et målrettet forløb hen imod grundforløb 2.

B. Målrettet forløb hen imod grundforløb 2

Første skridt i det målrettede forløb er at få afklaret præcist hvilke forudsætninger, der skal være på plads, for at den unge vil kunne blive optaget på G2 inden for det fagområde, der er på tale, og dermed hvad den unge skal lære inden optagelsen. Herunder inddragelse af fagets varedeklaration, den unges forudsætninger i dansk og matematik, og hvad der ellers er relevant i forhold til det konkrete fag, samt produktionsskolens helhedsvurdering af den unge. Afklaring af disse spørgsmål gøres ved et 'G2-topmøde', som er mellem deltager og værkstedslærer samt evt. også vejleder og erhvervsskolen. På samme møde revideres forløbsplanen, hvori det målrettede forløb frem mod optagelse på G2 beskrives.

Neden for er en dagsorden for mødet, men skabelonen kan med fordel kobles sammen med forløbsplanssystemet, som den enkelte skole benytter. Fx kan de skoler, der benytter Nordplaner allerede gå direkte ind på en 'G2-topmøde'-side, hvor kravene til den specifikke uddannelse hentes automatisk fra Uddannelsesguiden, og hvor mål og aftaler skrives direkte ind i forløbsplanen. Det er med til at kvalificere arbejdet med de målrettede forløb.

Skabelon for 'G2-topmøde'

Ved 'G2-topmødet' skal relevante parter være med, som minimum deltager og værkstedslærer, men det kan også være vejleder, repræsentant for erhvervsskolen o.a. Forudsætninger for at holde et topmøde kan aflæses af nedenstående dagsorden for topmødet (bemærk at der på PSF's hjemmeside er links til uddannelsernes varedeklarationer):

Dagsorden for mødet

Faglig retning:

Navn på uddannelsen og evt. uddannelsessted.

Klar til uddannelse på G2:

Krav til faglige kundskaber

- Hvad er status?
- Hvilke områder skal udvikles; hvor skal vi hen; hvad er målet?
- Hvordan kommer vi dertil og hvem gør hvad?

Krav til boglige kundskaber

- Hvad er status; karakterer i dansk og matematik, samt eventuelle boglige udfordringer?
- Hvilke områder skal udvikles; hvor skal vi hen; hvad er målet?
- Hvordan kommer vi dertil og hvem gør hvad?

Krav til samtalen / personlige – sociale kundskaber

- Hvad er status?
- Hvilke områder skal udvikles; hvor skal vi hen; hvad er målet?
- Hvordan kommer vi dertil og hvem gør hvad?

(Ift. samtalen, husk at samtalepunkterne til prøven er følgende:)

- Motivation for uddannelsen og lyst til læring
- Generel viden om forventninger og krav til at gennemføre erhvervsuddannelsen
- Selvstændighed og ansvarlighed, herunder om ansøgeren kan tage initiativ til opgaveløsninger
- Mødestabilitet, herunder rettidighed og lavt fravær
- Samarbejdsevner
- Respekt, herunder at udvise forståelse for andre mennesker

På baggrund af mødet revideres forløbsplanen, og deltageren er herefter i gang med sit målrettede forløb.

Når det er på plads og aftalt i den reviderede forløbsplan, arbejder deltageren i det målrettede forløb på at forberede sig på de konkrete områder, der skal gøre, at forudsætningerne er i orden for at kunne gennemføre en erhvervsuddannelse. Ud over den værkstedsbaserede undervisning kan det være undervisning efter anden uddannelseslovgivning og praktikophold.

Muligheder og overvejelser ift. de deltagere, der ikke lever op til adgangskravet på 02 i dansk og matematik

I det målrettede forløb skal vi også forholde os til, om deltageren formelt set lever op til adgangskravene. Hvis ikke det er tilfældet, er en væsentlig del af det målrettede forløb at vi bedst muligt sikrer, at deltageren faktisk kan komme ind på grundforløbet. Det kan gøres på flere måder, og det er vigtigt, at vi kender mulighederne og gør os vores overvejelser ift. hvad, der er bedst for den unge.

Der er tre muligheder for at sikre den unge adgang til grundforløbet:

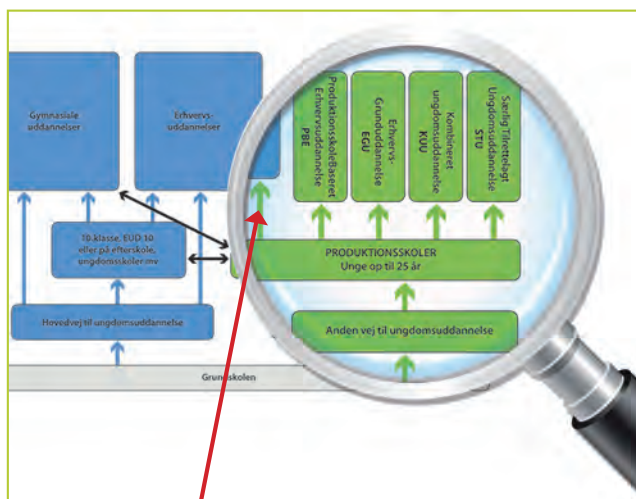
- 1) via undervisning efter anden uddannelseslovgivning at skabe mulighed for, at deltageren opnår karakteren 02 i dansk og matematik og dermed lever op til adgangskravene,
- 2) via værkstedsintegreret undervisning at ruste deltageren til at bestå den skriftlige og anvendelsesorienterede prøve, således at deltageren kommer ind via den alternative adgangsvej,
- 3) såfremt deltageren har en uddannelsesaftale med en virksomhed, kan vedkommende optages uanset karakter og uden prøve.

Mulighed 3) må formodes at være undtagelsen for vores deltagere, og derfor er hhv. 1) og 2) de muligheder, som vi fortrinsvis skal gøre os vores overvejelser omkring.

Det er vigtigt, at vi gør os det klart, at det hverken er mere rigtigt eller bedre at komme ind på grundforløbet via karaktergennemsnit end via alternativ adgangsprøve. Derfor er den grundlæggende overvejelse, hvad der er det rigtige for den unge. Er det at jage et 2-tal, eller er det at ruste sig til en fagligt tonet og anvendelsesorienteret prøve? For de af vores deltagere, der har boglig selvtillid og motivation til at gå efter 2-tallet, kan det være den enkle og rigtige løsning. Men for en stor gruppe af vores deltagere vil det være den anden vej, via det værkstedsintegrerede og anvendelsesorienterede, som er den rigtige løsning.

C. Overgang til grundforløb 2 på erhvervsskolen via kombinationsforløb

Når deltageren af produktionsskolen vurderes at være klar til optagelse på G2, påbegyndes et kombinationsforløb på den pågældende G2-retning. Her får erhvervsskolen mulighed for at vurdere, om den unge har forudsætninger for fortsat forløb, eller om den unge fortsat skal forberede sig på produktionsskolen. Det samles der op på, når der evalueres på kombinationsforløbet, og såfremt vurderingen er, at den unge ikke er klar, vender han eller hun tilbage til produktionsskolen (men bemærk: uden at have brugt et grundforløbsforsøg, idet den unge i kombinationsforløbet formelt set er produktionsskoleelev). Vurderes den unge at være klar, fortsætter den unge på erhvervsskolen, men nu ikke som kombinationsforløbselev, men som ordinær grundforløbselev. Hvis deltageren ikke har karakterniveauet til at komme ind på G2, er samtalen gennemført via positiv evaluering af kombinationsforløbet (idet man der også har været inde på de punkter, samtalen skal afdække) og derefter skal den unge til optagelsesprøven (hvilket vedkommende også er blevet forberedt til via produktionsskolen).

Overgang via kombinationsforløb

Deltageren starter op på grundforløb 2 via kombinationsforløb.

- Erhvervsskolen får mulighed for at vurdere deltageren
- Inddragelse af kompetencebevis ift. vurdering
- Evt. prøve og samtale (ift. adgang)
- Hvis deltageren ikke er klar, vender han/hun tilbage til produktionskolen uden at have brugt et forsøg

Måltretted forløb hen imod G2

Pba. den reviderede forløbsplan.

Elementer, der indgår/kan indgå, er:

- Værkstedsbaseret undervisning
- Undervisning efter anden uddannelseslovgivning
- Praktikophold
- Kombinationsforløb (primært som overgang)

G2 - Topmøde

For deltagere, der er afklaret og vejledt mod erhvervsuddannelse
Hvad skal der arbejdes med under det målrettede forløb

- Fagligt
 - Personligt/socialt
 - Almenfagligt (dansk/matematik)
- Deltagerens forløbsplan revideres

5. PRODUKTIONSSKOLEFORENINGENS TILTAG FREMEFTER

Produktionsskoleforeningen har i første omgang haft fokus på at orientere produktionsskolerne om skoleformens rolle i reformen, og herunder også at give skolerne et godt udgangspunkt for at komme i gang med arbejdet omkring målrettede forløb hen imod erhvervsuddannelse. Udover et skriftligt materiale er det konkret sket gennem et stort orienteringsmøde i december 2014 samt gennem et bredt anlagt Roadshow i uge 9, 2015, hvor også samarbejdspartnere var inviteret.

I løbet af 2015 vil selve arbejdet med de målrettede forløb gå i gang på landets produktionsskoler. I Produktionsskoleforeningen igangsætter vi i begyndelsen af det nye år projektet *Målrettede forløb på produktionsskolen*. Projektet involverer direkte 5 'projektskole-par', hvor produktionsskoler i samarbejde med den lokale erhvervsskole og UU gennemfører pilotprojekter omkring målrettede forløb hen imod erhvervsskolens. Det skal bl.a. give os erfaringer og ny viden omkring metoder og værktøjer, der kan styrke kvaliteten på de målrettede forløb på alle produktionsskoler. Projektet løber fra 1. januar 2015 og til 31. juni 2016 og er finansieret via FoU-midler. Det er vigtigt at sige, at projektet også rummer en formidlingsdel, og derfor vil projektets erfaringer og resultater løbende komme alle skoler til gode.

Det er relevant at nævne endnu et projekt, som Produktionsskoleforeningen igangsætter, nemlig projektet *Beskrivelse af tilknyttede personlige og sociale kompetencer i produktionsskolernes kompetencebevis*. Projektet har til formål at kvalificere beskrivelsen af de personlige og sociale kompetencer i produktionsskolernes kompetencebevis. Når det er relevant i nærværende sammenhæng, er det, fordi projektet vil gøre et godt kompetencebevis endnu bedre – og dermed også endnu mere anvendeligt i overgangen fra produktionsskole til erhvervsuddannelse. En række produktionsskoler deltager i projektet, der også inddrager aftagere til kompetencebeviset (erhvervsuddannelse og arbejdsgivere). I PSF er forventningen, at de to projekter vil supplere hinanden i forhold til at kvalificere arbejdet med de målrettede forløb hen imod erhvervsuddannelse, idet også kompetencebeviset er oplagt at inddrage i det målrettede forløb. Projektet løber fra 1. januar 2015 og til marts 2016, og er også finansieret via FoU-midler.

Afslutningsvis skal det understreges, at vi i PSF generelt prioriterer området produktionsskolernes rolle i medfør af erhvervsuddannelsesreformen højt – lige som produktionsskolerne rundt om i landet også gør det. Vi vil i PSF have stor opmærksomhed på området, vi vil bruge energi og ressourcer på at følge med og – så vidt det er muligt – facilitere skolerne i deres arbejde med at udvikle og gennemføre målrettede forløb. Vi vil også være opmærksomme på, hvilke behov skolerne oplever i forhold til kompetenceudvikling af medarbejdere på området, herunder om og hvordan vi kan medvirke til at løfte medarbejdernes kompetencer på produktionsskolerne, fx hos de vejledere og værkstedslærere som kommer til at arbejde meget med målrettede forløb.

Som nævnt indledningsvis: Reformaftalen formulerer en styrket rolle til produktionsskolerne. Det glæder vi os over – og vi glæder os til at tage del i arbejdet med konkret at påtage os den styrkede rolle.

Produktionsskolen

– en anden vej til uddannelse

Produktionsskolerne tilbyder individuelle forløb, der tager udgangspunkt i, hvad den unge kan og hvordan den unge når sit mål. Læringsmiljøet udspringer af det praktiske arbejde i mindre værkstedsenheder, men suppleres af et stærkt og sammenhængende ungdomsmiljø på skolen. Målet for produktionsskoleforløbet er deltagerens faglige, personlige og sociale udvikling.

Produktionsskoleforeningen er produktionsskolernes interesseorganisation. Dens formål er at styrke og udvikle produktionsskoleformen som en landsdækkende lokalforankret skoleform.

Produktionsskoleforeningen (PSF)

Dæmningen 33, 2. tv

7100 Vejle

Telefon: 7582 2055

psf@psf.nu

www.psf.nu